

Open Data, Nu!

Oké, maar hoe?

Frederika Welle Donker
Kenniscentrum Open Data

ESRI Open Data Workshop, 13-02-2013
f.m.welldonker@tudelft.nl
www.otb.tudelft.nl/opendata

 1

Overview

- Open Data
- Beleid
- Mogelijke barrières
- Case studies
- Conclusies
- Verder onderzoek

 2

Wat is overheid Open Data?

Onbewerkte gegevens die moeten voldoen aan:

- de data moet openbaar zijn
- berusten geen intellectuele eigendomsrechten van derden op
- data bekostigd uit publieke middelen voor de uitvoering van een publieke taak
- bij voorkeur voldoet aan 'open standaarden'
- bij voorkeur machine-leesbaar

Dus ...

De data moet*:

- Compleet zijn
- Primair (brongegevens, niet geaggregeerd)
- Tijdig
- Toegankelijk: geen financiële barrières
- Non-discriminatoire: geen opgaaf van reden of registratie
- Machine-leesbaar (voor automatische verwerking)
- Open standaarden: geen format drempels
- Open licentie: geen juridische beperkingen
 - Geen auteursrechten
 - Geen databankrechten
 - Geen geheimhouding
 - Geen persoonsgebonden gegevens
- Controleerbaar zijn (voldoen aan OD principes)
 - Een contactpersoon om vragen / klachten te behandelen
- Niet meer dan verstrekingskosten**

Public Sector data disseminatie

- Passieve disseminatie
 - Aanvraag voor data per data set / document
 - Elke aanvraag gecontroleerd
 - Aanvrager krijgt kopie van de data
 - Niet efficiënt maar controle blijft in handen
- ↓
- Actieve disseminatie
 - Data beschikbaar via servers
 - Viewing / downloading services
 - Data is actueler
 - Efficiënter, maar veel minder controle
- ↓
- Open Data
 - Helemaal geen controle meer over hergebruik

Waarom open data?

- Omdat overheden ...
- *Dat wettelijk moeten* (EU richtlijnen, nationale wetgeving)
- *Een morele verplichting hebben:*
 - burger deelname in democratie
 - transparantie van overheid
 - beter imago van overheid
- *Het kan:* technologie, web services, web 2.0 / 3.0, cloud
- *Het bijdraagt aan effectiviteit:* betere dienstverlening
- *Het bijdraagt aan efficiëntie:* inkomsten genereren (lange termijn)

MAATSCHAPPELIJKE VOORDELEN

FINANCIËLE VOORDELEN

Potentieel van open data

- Economisch potentieel in Europa door toename innovatie:
 - €117 miljard (*Vickery, 2011*)
 - €27 miljard (*MEPSIR 2006*)
 - €68 miljard (*Pira 2000*)
- Maatschappelijk potentieel:
 - Betere beslissingen
 - Transparante overheid
 - Betere dienstverlening
 - Besparingen

Wereldwijde ontwikkelingen: exponentieel toename gebruik

- Open data: Landsat beelden: 1 miljoen downloads in 6 maanden v. 25,000 per jaar

This slide features a central yellow smiley face with a question mark. Surrounding it are several images: a bar chart titled 'Wolven & 3-DSE' showing data from 2010 to 2015; a man in sunglasses holding cash; a 'CLOSED' sign; a 'Wikipivinder' app interface; a printer; a map with a legend; and a person building a tower with blocks. At the bottom, the TU Delft logo is on the left, the number '9' is in the center, and the Kenniscentrum Open Data logo is on the right.

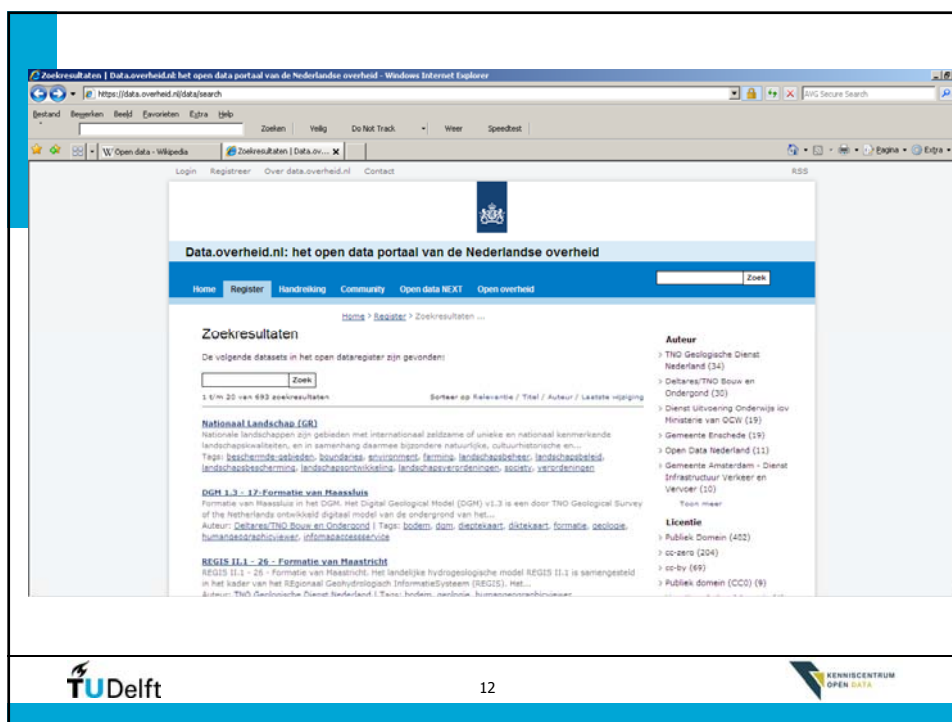
This slide features a central yellow sad smiley face with a question mark. Surrounding it are several images: falling money; a car on a road; a 'politwoops' website interface; a map; a person reading; a person at a call center; and a 'Reporter' news article snippet with the text 'Int. business owner frustrated GPS firms haven't updated his address years after it changed'. At the bottom, the TU Delft logo is on the left, the number '10' is in the center, and the Kenniscentrum Open Data logo is on the right.

Open Data sterren schema*

Open data heeft pas nut als het gelinkt is

- ★ Data is beschikbaar op het web (in welke vorm dan ook)
- ★★ Data is gestructureerd / machine-leesbaar (bijv. Excel)
- ★★★ Data is in een open standaard formaat (bijv. .csv i.p.v. .xls)
- ★★★★ Gebruik van URI's zodat er naar data kan worden verwezen
- ★★★★★ Data is gelinkt aan andere data om context te verstrekken

* Sir Tim Berners-Lee (<http://www.w3.org/DesignIssues/LinkedData.html>)

Search results for 'Nationale Landschap (GR)'. The page shows a search bar, navigation links, and a list of search results. The first result is 'Nationale Landschap (GR)' with a description and a list of tags. The second result is 'DGH 1.3 - 17 - Formaat van Maassluis' with a description and a list of tags. On the right side, there are sections for 'Auteur' and 'Licentie' with lists of related items.

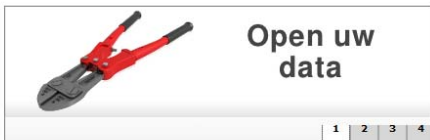
Home Inloggen MijnOverheid.nl

Zoeken Open data

Zoek in het open data register Zoeken >

Open data

- Home open data >
- Nieuws >
- Overzicht datasets >
- Aanmelden dataset >
- Open data licenties >
- Apps voor Nederland >
- Links >
- Forums >
- Voorbeelden >
- Achtergrondinformatie >

Open uw data

Data.overheid.nl is het Open dataportaal van de Nederlandse overheid. Op dit portaal vindt u onder andere informatie over open overheidsdata en contactinformatie voor het aanmelden van nieuwe datasets. Via het register vindt u verwijzingen naar bestaande open datasets. Het portaal richt zich op openbare overheidsinformatie. Overheden en uitvoeringsorganisaties worden van harte uitgenodigd om openbare datasets aan te melden via de link 'Aanmelden dataset' in het menu links.

[t](#) [i](#) [n](#) [p](#)

Acties

Afdrukken

Volg ons op Twitter:

[@Opendatanl](#)

E-overheid bouwt mee aan betere dienstverlening met minder regeldruk. Overheid.nl werkt samen met: [Antwoord voor bedrijven](#) | [Postbus 51](#)

13

Nationaal Georegister - Windows Internet Explorer

http://www.nationaalgeoregister.nl/geonetwork/urn:nl/main/home

Bestand Bewerken Beeld Favorieten Extra Help

Nationaal Georegister

NATIONAAL GEOREGISTER.nl 53°0'N 05°0'0"E

Deutsch - English - Français

Zoeken **Kaart** **Organisaties** **Publiceren** **Informatie** **Help**

Deze pagina geeft aan welke organisaties hun gegevens aanbieden via het Nationaal Georegister, en geeft rechtstreekse toegang tot hun metadata.

> Snel beginnen!

> Help

> Disclaimer

[Gebruikshulp](#)

Organisaties?

Rijksoverheid

Provincies

Gemeenten

Databank

Gemeente Breda

Georgisthoven

Onderwijs en onderzoek

Overig

Organisatie	datasets	services	beschikbaarheid
Altena	37	0	
Arcadis	0	1	
Breda	8	0	
CBS	7	0	
Cataland	6	0	
GD&D	2	0	
Gemeente Breda	2	0	
Geonovum	2	3	
het Waterschapshuis	0	0	
HR&K	1	0	

Totaal aantal datasets in het Nationaal Georegister: 952

Aantal datasets toegevoegd deze maand: 117

Wat?

Reset Zoek

Nieuws Populaire datasets

> Nationaal Georegister release 1.5 live

14

Digitale agenda.nl (mei 2011)

- Initiatief van Min. Economie:
 - stimulering van innovatie/ kenniseconomie
 - Open data:
 - Open overheidsdata
 - Open data kenniscentrum
- +
- BZK open overheid:
 - Open data portaal
 - Stimulering van hergebruik:
 - Overheden geen intellectueel eigendomsrecht meer voorbehouden (voornemen)

Nederland

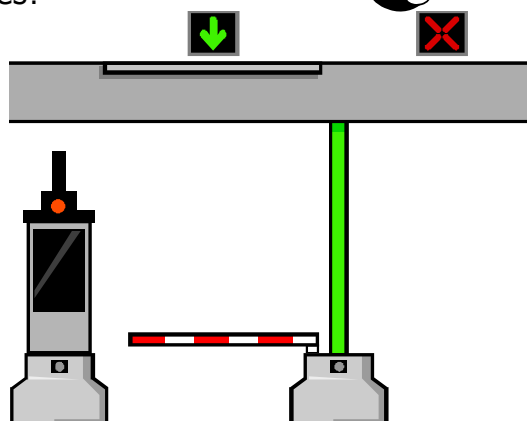
Toegankelijkheidsbeleid

- Trend van gratis gebruik zonder voorwaarden:
 - Provincies
 - Waterschappen
 - Basisregistraties
 - Rijkswaterstaat
 - KNMI
 - Ministerie van Economie
 - Ministerie van Binnenlandse Zaken
 - CBS
 - TNO

Oké, Open Data MAAR

- Wat zijn de barrières?

Open Data barrières

- Huidige business model afhankelijk van data inkomsten
- Overstap gaat geld kosten (wie betaald?)
- Geen balans tussen kosten data producent en maatsch. voordelen
- Geen duidelijk nationaal beleid voor lagere overheden
- Persoonsgegevens filteren (aggregeren?)
- Gebrek aan juridische richtlijnen (verantwoordelijkheid aansprakelijkheid)
- Angst voor misbruik / misrepresentatie
- Reputatie schade
- Data duurzaamheid / betrouwbaarheid van data service
- Gebrek aan metadata
- Welke data?
- Onzekerheid over non-gevalideerde / incomplete data
- opslag / server capaciteit

Financiële zorgen

Juridische zorgen

Organisatorische & technische zorgen

 Woensdag 16 november 2011. Het laatste nieuws het eerst op NU.nl

Algemeen / Buitenland volg op twitter rss

Voorpagina
 Algemeen
 Binnenland
 Buitenland
 Politiek

Arabische Lente
 Economie
Schuldencrisis
 Sport
 Tech
 Achterklap
 Opmerkelijk
 Beurs
 Wetenschap
 Cultuur en Media
 Werk en Privé
 Gezondheid
 Lifestyle
 Auto
 Column
 Weer

Man in Keulen dood na fout satellietnavigatie
 Laatste update: 5 november 2011 19:31

KEULEN - Een foutief geprogrammeerd satellietnavigatieapparaat was de belangrijkste oorzaak van een dodelijk ongeluk waarbij vorige maand in Keulen een 59-jarige vrachtwagenchauffeur in de Rijn verdrinkte.

 De verouderde kaart gaf niet aan dat de weg ophoudt en de reis met een veerpont moet worden voortgezet. De man reed in volle vaart de rivier in. Hij kon uren later alleen nog maar dood uit het koude water worden gehaald.

Iraanse legerbasis
 4. 'Geheim agent in buurt bij Duitse nazi-moord'
 5. Politie Brazilië verovert sloppenwijk

 Bekijk Algemeen in 1 minuut

 Top 5 NUwerk.nl
 1 Dirk van den Brink (189)

Ongeluk na fout navigatie Fotoserie

19

Aansprakelijkheid voor Onjuiste data

- Hoofregel: Aansprakelijkheid ontstaat als de open data-aanbieder onvoldoende **zorgvuldig** te werk is gegaan en dat hem **aan te rekenen** is.
- Schade \neq aansprakelijkheid

Aansprakelijkheid voor Onjuiste data II

- Analogieën?
 - Onjuiste financiële informatie
 - Foutieve kaart
 - Overheidsinformatie
 - Gerichte en ongerichte overheidsinformatie
- Perfectie kan niet worden geëist, maar wel de inzet om fouten te voorkomen.

Aansprakelijkheidsrisico beperken

- Geef doel waarvoor data is verzameld
- Geef kwaliteit en nauwkeurigheid van data: metadata
- Geef datum laatste update en revisiegeschiedenis
- Meld updates actief (nieuwbrief, internetpagina etc.)
- Verwijs naar andere bronnen
- Geef waarschuwingen voor voorzienbaar verkeerd gebruik
- Creëer voorziening waarmee fouten gemeld kunnen worden en herstel deze fouten.

Aansprakelijkheid wegens privacyschending

- Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp)
- Het verwerken van persoonsgegevens is aan regels gebonden.
- Handelen in strijd met Wbp kan aansprakelijkheid opleveren (artikel 49 Wbp)
 - Vermogensschade
 - Immateriële schade

WIRED

Netflix Spilled Your *Brokeback Mountain* Secret, Lawsuit Claims

By [Ryan Singel](#) December 17, 2009 | 4:29 pm | Categories: [privacy](#)

[Follow](#) @rsingel · 4,005 followers

An in-the-closet lesbian mother is suing Netflix for privacy invasion, alleging the movie rental company made it possible for her to be outed when it disclosed insufficiently anonymous information about nearly half-a-million customers as part of its \$1 million contest to improve its recommendation system.

Privacyregelgeving

- Wbp is van toepassing op *verwerken van persoonsgegevens*.
- Definitie van verwerken:
"elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot persoonsgegevens, waaronder in ieder geval het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens"

Privacyregelgeving: persoonsgegevens

- Persoonsgegevens:
 - Definitie: "elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon"
 - Namen, adressen, telefoonnummers, Burger Service Nummer
 - Maar ook waarde van huis, individuele meetwaarden elektriciteit

Privacyregelgeving: persoonsgegevens II

- Wanneer identificeerbaar?
 - Kijken "naar alle middelen waarvan mag worden aangenomen dat zij redelijkerwijs door de verantwoordelijke dan wel enig ander persoon zijn in te zetten om die persoon te identificeren" (MvT, p. 48)

Privacyregelgeving: voorwaarden voor verwerking

- Verwerkingsgrond (rechtvaardiging)
- Welbepaald doel en doelbinding
- Niet onverenigbaar gebruik
- Minimaal en toereikend
- Nauwkeurige gegevens
- Beveiliging
- Informeren van betrokkene
- Melding aan College Bescherming Persoonsgegevens
- Verboden: bijzondere gegevens

Privacyregelgeving: verwerkingsgrond

- Toestemming van de betrokkene
- Noodzakelijk voor uitvoering overeenkomst
- Noodzakelijk om wettelijke verplichting na te komen
- Noodzakelijk ter vrijwaring van een vitaal belang van de betrokkene
- Noodzakelijk voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak
- Noodzakelijk voor belang gegevensverwerker, tenzij belang van betrokkene zwaarder weegt (belangenafweging).

Privacyregulering: welbepaald doel

- Welbepaald doel: "Dit houdt in dat geen gegevens mogen worden verzamelen zonder een precies doel. Dit is immers medebepalend is voor een eventuele beoordeling van de rechtmatigheid van de gegevensverwerking" (MvT, p. 20)
- Open data als doel, welbepaald?

Persoonsgegevens als open data aanbieden?

- Verwerkingsgrond zal de toestemming van betrokkenen moeten zijn
- Doel is onvoldoende welbepaald
- Conclusie: niet doen!

Oplossingsrichting

- Persoonsgegevens aggregeren en anonimiseren
- Tot op welk niveau? Afhankelijk van context en stand van techniek
 - In 1998: postcode is geen persoonsgegeven
 - In 1999: postcode is persoonsgegeven
- Als gegevens gedeaggregeerd of gedeanonimiseerd kunnen worden dan is er toch sprake van persoonsgegevens. Hier schuilt gevaar voor open data.
- Slecht voorbeeld: data.gov.uk
- Hoog inzetten!

Conclusie

- Aansprakelijkheidsrisico is beperkt
 - Doe wat je kunt doen, zie eerdere aanbevelingen.
- Privacyregulering wel een probleem
 - Anonimiseren en aggregeren van persoonsgegevens is niet zaligmakend

Open data: state of the art

- Zeer veel (stand-alone) initiatieven
- Enige coördinatie ontwikkelt zich
- Open overheidsinformatie steeds minder een juridisch probleem
- Praktische toegang is een onderschat probleem:
 - Eerst de kraan open zetten of eerst de data op orde en netjes klaarzetten?

Oké, misschien niet alle data ...

- ✓ Beter om met kleine datasets te beginnen en nodig andere partijen uit om mee te doen
- ✓ Lead by example
- Maar
- ✗ Risico dat alleen "laaghangend fruit" wordt aangeboden
- ✗ Waardevolle (realtime) data blijft gesloten
- ✗ En wat vindt de markt ervan ...

NWB-wegen

- 2006: Wet openbaarheid van bestuur hergebruikverzoek van AND voor NWB
- Verzoek aangehouden wegens artikel 10 lid 2 onder g Wob: "het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel derden"
- Eind 2007: Minister: NWB vrij beschikbaar per 1-1-2009
- Bezwaar door een bedrijf
- Begin 2010: NWB niet beschikbaar voor hergebruik
- Mei 2011: na digitale agenda.nl aankondiging van beschikbaar maken
- Eind 2011: kort geding Den Bosch
- Sinds 1-1-2012 weer beschikbaar

Open versus niet-open data: een studie case

- Beleid voor Rijkswaterstaat
 - Wet Openbaarheid van Bestuur
 - Milieuwet
 - Waterwet
 - INSPIRE Wet
 - Rivier Informatie Systemen (RIS) Richtlijn
 - Internationale wetenschappelijke samenwerkingen (NODC)
 - Persoonsgebonden gegevens
 - Aansprakelijkheid
 - Markt / overheid vraagstuk

Organising Open Data 1

1. Ruwe data nu!, d.w.z. "as-is"

- ✓ Lage transitie kosten vooraf
- ✓ Data kwaliteit omhoog door feedback
- ✓ Kan als pilot dienen
- × Moet toch bewerkt worden
- × Stappen moeten worden aangepast
- × Hoge(re) onderhoudskosten
- × Beperkt hergebruik
- × Duurzaamheid?
- ✓ Kan een incentive zijn om dienstverlening te verbeteren

Dingen die gedaan moeten worden

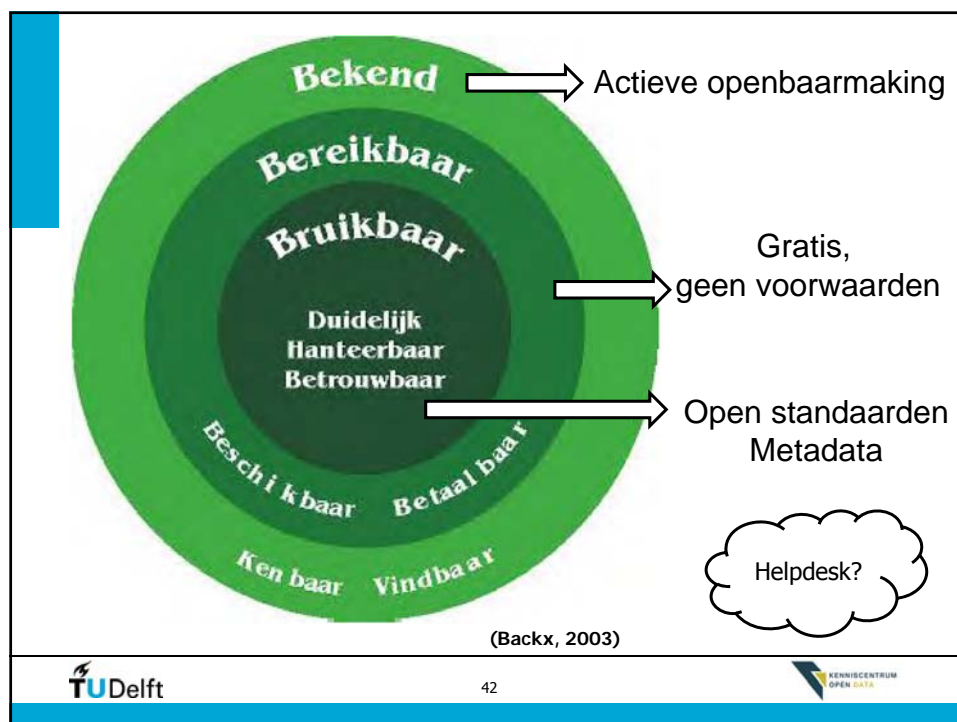
- Financieel
 - resources
 - Lobby voor meer geld van overheid
- juridische checks
- Technische aspecten
- Organisatorische aspecten

Open Data juridische aspecten

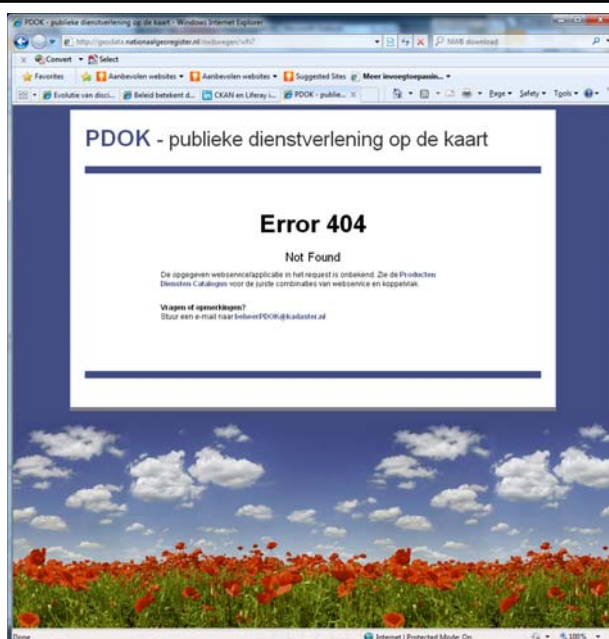
- Welke wet is van toepassing voor welke data?
 - Aarhus Conventie → toegang tot milieudata
 - EU PSI Directive 2003/98/EC → hergebruik overheidsdata
 - EU INSPIRE Directive 2007/3/EC → delen van geo informatie
 - Persoonsgegevens
 - Specifieke wetgeving (basisregistraties, waterwet)
- Welke licentie (indien van toepassing)?
 - Public Domain
 - CC-0
 - CC-by
 - Nationaal Georegister GeoGedeeld licentie

Technical & organisational issues

- Portals met verschillende toegangspunten
- Data opslag
 - Brongegevens of kopie?
 - web services, servers of de cloud?
 - bandbreedte, 24/7 service, back-up systemen?
- Managing dynamische data
 - update frequency
 - Automatische notificatie van wijzigingen?
- Historical data
 - Hoe ver terug?
- Standaarden
 - metadata
 - data formats

Oeps

Implementie Open Data

- Is misschien langzaam...
- ... heeft ware gelovers nodig...
- geduld
- ...maar het komt er...
- ... echt, wel

Voor meer informatie: otb.tudelft.nl/opendata ...publicaties

The screenshot displays the OTB Publications page. The browser address bar shows 'otb.tudelft.nl/opendata/publicaties'. The page features a navigation bar with 'Onderzoek' highlighted. A sidebar on the left lists 'Kenniscentrum Open Data', 'Medewerkers', 'Projecten', and 'Publicaties'. The main content area is titled 'Publicaties' and includes a sub-section 'Een selectie' with a list of publications:

- Kull, S., B. van Loenen, & Jan Jans Open Data World: International Journal of Spatial Data Infrastructures Research, 2012, Vol.7, 196-206.
- Loenen, B. van, S. Kull (2012), [Help de herenburger! De juridische en praktische laders bij het herenburgeren van digitale publieke geografische informatie](#), in: H. Grootius (ed.) Monografie Recht en ICT, Sidu uitgeverij.
- Loenen, B. van, F.M. Welle Donker, S. Kull, D.A. Groetelaers, J. de Jong, H.D. Ploeger (2011), [Database Rijksregister \(DRI\): Hoofdstaatsstelsel. Een overzicht van de juridische laders omtrent het omgaan met data](#). Onderzoek in opdracht van Rijkswaterstaat.
- Welle Donker F., van Loenen B., Zeevbergen J. (2010), [Geo Shared Licenses: a base for better access to public sector geoinformation for value-added resellers in Europe](#), Environment and Planning B: Planning and Design 37(2) 326 – 343.
- Loenen, B. van, (2009), [Herengburgerij: Web 2.0 aanbod](#), Nederlands Juristenblad, Jaargang 04, afl. 41, pp. 2689-2690, 27 november

On the right, there is a 'Boek suggesties' section featuring the book 'SPATIALLY ENABLING SOCIETY' by MIT Center for Urban and Environmental Systems.

TU Delft logo is visible in the bottom left corner, and the text 'Naam auteur: #hydroActie-OTB' is in the bottom right corner.